

Nazali na likama ya Hépatite B?

Ezali nini?

Hépatite B ezali virus oyo ezali kopesa bokono na libale (foie) mpe ekoki kokumba malali makasi bwa libale. Libale ezali enama enene mpe ezali na mokumba ya kokatakata bilei mpe biloko mabe, mpo na kosala ba proteini mpe kobombisa ba vitamini nzoto ekoki kozanga te, mingwa, makele na ba sukali.

Ezali kozwama mingi ndenge nini?

Bato bazali na bokono oyo ya hépatite B bazali soki 350 efuku (million) na mokili na ntango moko nyonso.

Na Angleterre mpe Pays de Galles, bazali koyebisa ba ka ya sika soki 600 – 800 na mbula moko, mpe bazali koyebisa ba ka 50 - 60 na mbula, kaka mpo na Pays de Galles yango moko. Motuya ya ba ka bazali koyebisa ezali na nse, soki bamekisi yango na oyo ya ba mboka misusu, kasi bato mingi koleka bakozala na malali mpe bayebi yango te.

Bilembo (symptômes) ezali nini?

Bato mingi bazali na bokona ya hépatite B bayebi te bazali na bokono, lokola bazali na bilembo ata moko te. Bato mosusu bakoki kozala na bilembo ebele ntango bazwi bokono mbala ya liboso. Oyo ekoki kozala elongo na malali lokola mobuba (grippe), bolembu ya makasi mingi koleka, motane soo na loposo mpe na miso (jaunisse); mpe/to masuba ya moyindo. Moto nyonso oyo azali na bokono akoki kolekisa yango epai bato mosusu, ata soki bazali na bilembo ata moko te, to bayebi te bazali na bokono. Bokono ya hépatite B eyebanaka na momekano ya makila.

Nsango mosusu mpo na hépatite B

Bato mingi oyo bazwi bokono lokola bakolo bakobika nyonso malamuna na bokono. Kasi, na kati ya bato nkama bazwi bokono:

- tii moto moko akoki kobela bobebi mabe ya libale ntango mokuse nsima ya bokono; mpe
- soki bato mitano bakozala kozwa bokono oyo ekoumela – bakokoma bamemi oyo bakoki kopesa bokono na bato mosusu. Soki moko na bamemi oyo akozala kozwa bokono ya makasi nsima na bomoi.

Bana na bana mike oyo bazali na bokono ya hépatite B bakoki kokoma bamemi ya virus, kasi bakoki te kolakisa bilembo bya bokono mbala moko te. Mbala mingi, mwana oyo azali na bokono akomema virus mpo na litika lya bomoi bwa ye, mpe akoki kozala na bokono makasi ya libale nsima na ntango molai.

Bobiki bwa hépatite B bozali te, kasi kamwa lisalingwa (traitement) ezalaka oyo ekoki kosunga mpo na kotika bobebi bwa libale eya mabe mingi te mpe virus ebotana te. Bolamu bwa lisalingwa oyo bokeseni na kati ya bato moko na moko.

Mitindo misusu ya hépatite ya bokono ezali, lokola hépatite A na hépatite C, mpe mikeseni na hépatite B.

Bato bazali kozwa bokono ndenge nini?

Virus ya hépatite B ezalaka na kati ya makila mpe na ba mai mosusu ya nzoto ya bato oyo bazali na bokono. Ezali kopanza bokono mingi be. Nzela minene oyo bokono ezali kopanzana uta moto moko epai na moto mosusu ezali:

- kosibana na moto oyo azali na bokono, na kozanga kolata kapoti (kosibana ya mwasi/mobali na ya mobali/mobali). Oyo ezali likama lokola mai ya nzoto ekoki kozala na virus na kati;
- uta mama oyo azali na bokono epai na bébé na ye;
- na kokabola bisalele ya kotiya ntonga ya bangi [elongo na ntonga, lutu, mai na kiyungulu (filtre)];
- na kokabola brosse ya mino, lotebu (rasoir), to bisalele oyo basalaka na yango mpo na kokata banzolo mpe kotobola nzoto soki basokoli bisalele wana malamumu te; to
- na bokangi ya makila na makila (mpo na ndakisa soki bozwi makila ezali na bokono to biloko ya makila).

Nani azali na likama?

Bato bazali na kati ya mangomba elandi bakoki kozala na likama monene ya kozwa hépatite B:

- bana sika babotami epai na mama azali na bokono;
- makango, mwana, to moto ya libota ya moto moko oyo azali na bokono;
- baoyo bazali na misala oyo bokangi ekoki kozala na mai ya nzoto ezali na bokono, mpo na ndakisa ba dokotolo, basalisi na babeli, minganga ya mino, bakambi ya buloko, to ba mbila;
- moto nyonso oyo azali kosanze mbala na mbala makango azali kosibana na ye, mingi mingi soki ntango nyonso bazali kolata kapoti te; to
- moto nyonso oyo azali komitiya ntonga mpe azali kokabola bisalele ya kotiya ntonga.

Soki ozali kokanisa yo, to moto moko na libota na yo, akoki kozala na likama monene, esengeli osolola na dokotolo na yo, mosalisi na babeli, to kiliniki ya malali ya binama ya basi/mibali na masuba (GUM).

Soki ozali kosala mobembu na mboka oyo hépatite B epanzani, okoki mpe kozala na likama monene. Okoki kosolola mpo na mposa ya mangwele na GP na yo, mosalisi na babeli, to kiliniki ya mobembu oyo bakoki kopesa yo toli mpo na mangwele, mpe mpo na misala ya likama monene esengeli oboya ntango ozali na mboka mopaya.

Nakoki kozwa bobateli na bokono ya hépatite B?

Ee. Mangwele ya malamumu mingi mpenza ezali. Soki ozali kokanisa okoki kozala na likama monene na hépatite B, solola na GP na yo, mosalisi na babeli, to kiliniki ya GUM ya esika ofandi. Bakosunga yo ozwa mokano soki esengeli ozwa mangwele mpo ebatela yo, mpe epesa yo malandi na ndenge nini ya kokitisa makama na yo.

Mangwele ya Hépatite B ezali nini?

Mangwele ya Hépatite B ezali kopesama na momeseno lokola lisanga ya ntonga misato. Mangwele ezali malamumu mingi mpe ba mboka mingi na mokili bazali kokotisa mangwele na molongo ya mangwele ya momeseno ya bana sika. Ezali likambo monene mpo osilisa lisanga mobimba mpo na bobateli monene mingi koleka.

Soki ozali kokanisa okoki kozala na likama monene ya hépatite B, solola na GP na yo to mosalisi na babeli. Ata okoki kobenga kiliniki ya GUM na yo na esika ofandi, mpo na toli na momekano, na sekele mpe nkombo na yo ekoyebana te.

Epai nini nakoki kozwa nsango mosusu?

Okoki kobenga NHS Direct Wales na
0845 46 47

to

Kenda na site Interneti ya Public Health Wales na:
www.publichealthwales.wales.nhs.uk/

to uta na:

The British Liver Trust

2 Southampton Road, Ringwood, BH24 1HY

Free Helpline (Nimelo ya bosungi): 0800 652 7330

General enquiries (Nsango mpo na bato nyonso): 01425 481320

Fax: 01425 481335

Email: info@britishlivertrust.org.uk

www.britishlivertrust.org.uk

© Crown Copyright 2010 E749